

Aneks nr 3

Uzupełnienia do Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

Farma Wiatrowa ROŚCISZEWO II

(w nawiązaniu do *Wezwania* Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Warszawie z dnia 23 grudnia 2013 r. znak WOOS-II.4242.271.2013.PĆ)

Kierownik tematu (za zespół autorski opracowujący Raport o oddziaływaniu na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia):

mgr inż. Rafał Odrobiński

Warszawa, styczeń 2014

SPIS TREŚCI

1. UWAGI WSTĘPNE.....	3
2. ODPOWIEDZI NA UWAGI I UZUPEŁNIENIA DO RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	3
2.1. Wyjaśnienie rozbieżności dotyczących liczeń nocnych	4
2.2. Wyjaśnienia dotyczące nie przeprowadzenia nasłuchów nocnych w III dekadzie maja w celu wykrycia m.in. derkacza oraz wpływu tego faktu na wiarygodność przedstawianych wyników	4
2.3. Wyjaśnienia dotyczące koncentracji czajek w rejonie turbin WKA 38 – WKA 45 oraz zaproponowanych środków zapobiegawczych i łagodzących.....	4
2.4. Wyjaśnienia dotyczące korytarza przelotów bocianów białych z gniazda w miejscowości Rzeszotary Gortaty na żerowiska zlokalizowane na łąkach między miejscowościami Rościszewo i Rzeszotary Pszczele	6

1. UWAGI WSTĘPNE

Niniejszy aneks został sporządzony do Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie Farmy Wiatrowej Rościszewo II, składającej się z do 16 elektrowni wiatrowych o mocy do 4 MW każda, o maksymalnej całkowitej wysokości do 210 m npt (Eko – Efekt Sp. z o.o., sierpień 2013). Uwzględnia on odpowiedzi na *Wezwanie* Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 23 grudnia 2013 r. (adresowane do Wójta Gminy Rościszewo) znak: WOOŚ-II.4242.271.2013.PĆ.

Aneks zawiera odpowiedzi na uwagi zawarte ww. piśmie, jak również uzupełnienie raportu o oddziaływaniu na środowisko o dodatkowe zapisy zgodnie z ww. uwagami i stanowi integralną część tego raportu.

Wszelkie informacje zamieszczone w niniejszym Aneksie (dalej jako „Utwór”), stanowią wyłączną własność intelektualną Inwestora, to jest przysługują mu do przedmiotowego utworu majątkowe prawa autorskie, w następstwie czego wyłącznie Inwestor jest uprawniony do korzystania oraz rozporządzania Utworem na wszystkich polach jego eksploatacji.

W związku z powyższym Inwestor niniejszym zastrzega, że jakakolwiek forma korzystania bądź rozporządzania Utworem, obejmująca w szczególności: zwielokrotnianie lub utrwalanie Utworu techniką drukarską, reprograficzną czy cyfrową, jego modyfikację, przemianę, wprowadzanie do sieci informatycznych i pamięci komputera, inne publiczne udostępnianie Utworu, w tym rozpowszechnianie metodami środków masowego przekazu, przystosowanie Utworu, jego adaptację czy wykorzystanie Utworu lub jego części dla celów innych niż na potrzeby postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: „*Farma Wiatrowa ROŚCISZEWO II*” wymaga uprzedniego pisemnego zezwolenia Inwestora.

Nieprzestrzeżenie powyższego zastrzeżenia przez jakikolwiek podmiot, uprawnia Inwestora do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia przysługujących mu majątkowych praw autorskich do Utworu, w oparciu o treść ustawy z dnia 04.02.1994 r. *o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631 ze zm.).

2. ODPOWIEDZI NA UWAGI I UZUPEŁNIENIA DO RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY

Niniejsze odpowiedzi stanowią integralną część załączonego do Raportu o oddziaływanie na środowisko planowanego przedsięwzięcia *Załącznika nr 6. Raport z rocznego monitoringu ornitologicznego prowadzonego w okresie od marca 2012 r. do kwietnia 2013 r. dla projektu „Rościszewo”, znajdującego się w gminie Rościszewo, w powiecie sierpeckim, woj. mazowieckie.*

Odpowiedzi zostały przygotowane przez zespół autorski bezpośrednio prowadzący badania terenowe tj. dr Mariusza Głubowskiego oraz dr hab. Janusza Majeckiego.

2.1. Wyjaśnienie rozbieżności dotyczących liczeń nocnych

Rozbieżność w przedstawionej liczbie nasłuchów nocnych (w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wskazano 2 nasłuchy nocne, natomiast w Aneksie nr 2, stanowiącym uzupełnienie do przedłożonego raportu – 3 nasłuchy nocne) wynika z przeprowadzenia dodatkowej rundy nasłuchów już po zakończeniu rocznego cyklu monitoringu (i przekazaniu Inwestorowi pierwszej wersji raportu końcowego z monitoringu ornitologicznego, na którym bazowano przy opracowywaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko).

Jak już wspomiano, ze względu na nietypowy przebieg wiosny 2013 roku, skutkujący rozbieżnością okresów kalendarzowych i fenologicznych, zdecydowano się na ponadstandardowe wydłużenie monitoringu ornitologicznego, co zwiększa jego wartość merytoryczną. Pełne wersje nasłuchów nocnych przeprowadzono zatem 3 krotnie (1 dodatkowa), ale głosy ptaków „nocnych” odnotowywano okazjonalnie także przy innych kontrolach.

2.2. Wyjaśnienia dotyczące nie przeprowadzenia nasłuchów nocnych w III dekadzie maja w celu wykrycia m.in. derkacza oraz wpływu tego faktu na wiarygodność przedstawianych wyników

Nocne nasłuchy chruścieli i przepiórki zostały przeprowadzone dopiero 22 czerwca, co wynikało z niekorzystnych warunków (wiatr, deszcz) w terminach wcześniejszych. Zgodnie z wytycznymi kontrole należy przeprowadzać w pobliżu wskazanych terminów, jednak **podczas sprzyjających warunków pogodowych** (bez silnego wiatru, opadów deszczu).

Ptaki, które są celem nasłuchów majowych utrzymują swoją aktywność do końca czerwca.

Dodatkowo, warto zwrócić uwagę, że odzywają się one także w ciągu dnia, a szczególnie o zmierzchu, więc mogłyby być słyszane podczas innych kontroli. Nie ma więc obaw, że opóźnienie kontroli mogło wpłynąć na wyniki monitoringu, zwłaszcza że sam obraz środowisk parku wiatrowego nie jest odpowiedni dla derkacza.

2.3. Wyjaśnienia dotyczące koncentracji czajek w rejonie turbin WKA 38 – WKA 45 oraz zaproponowanych środków zapobiegawczych i łagodzących

W rejonie turbin WKA 38 – 45 rzeczywiście stwierdzano grupę czajek, jednak nazywanie tego dużą koncentracją wydaje się nieco przesadzone. Pojęcia „duże/małe” są oczywiście nieściśle, jednak warto zwrócić uwagę, że czajki w okresach połęgowych koczowań i przelotów należą do najczęściej spotykanych ptaków na polach całej Polski, a szczególnie jej północnej połowy. Liczebność poszczególnych stad czajek żerujących na zaoranych polach wynosi często kilkaset, a nawet powyżej 1000 osobników, zatem grupa kilkudziesięciu czajek musi zostać uznana co najwyżej za średnią, lub raczej nawet małą.

W poprzednich odpowiedziach na uwagi, wskazywane były różnice w charakterze koncentracji czajek w różnych miejscach farmy wiatrowej. Są one istotne, i nie warto ich bagatelizować. Ptaki gromadzą się w różnych miejscach z różnych powodów. Raz przyczyną może być właściwy charakter środowiska, innym razem przypadkowa, okresowa obfitość pokarmu lub szczególnie korzystne okoliczności do jego zdobywania.

Zdaniem autorów monitoringu, właśnie z tym drugim przypadkiem mieliśmy do czynienia w rejonie turbin WKA 38-45. Czajki były tam obecne krótko i tylko w okresie wędrówki jesiennej, zupełnie inaczej niż na pobliskich łąkach między Rościszewem a Rzeszotarami, gdzie środowisko jest zbliżone do pierwotnego habitatu czajek. Stado żerujące w rejonie turbin WKA 38-45 należy zatem traktować jako pochodną stałej obecności czajek pod Rzeszotarami. W zależności od stanu okolicznych pól (wynikającego ze zmiennego w czasie przebiegu prac agrarnych) czajki żerujące w okolicy Rzeszotar, mogą pojawiać się w następnych sezonach w różnych miejscach w okolicy kilku kilometrów od wspomnianych łąk, niekoniecznie w rejonie turbin WKA 38-45.

Rzeczywiście, powoływanie się na prawdopodobną przypadkowość koncentracji czajek w rejonie turbin WKA 38-45 nie może być uznane za wyczerpujące. Zwraca ono jednak uwagę na specyfikę badań przyrodniczych, które mogą być, i do pewnego stopnia zawsze są, zbiorem przypadkowych obserwacji. Długotrwałe, powtarzane cyklicznie obserwacje pozwalają na wychwycenie wśród oderwanych od siebie wyników pewnych prawidłowości, które umożliwiają wnioskowanie. W przypadku mobilnych zwierząt nie każda obserwacja musi automatycznie oznaczać istotnych faktów. Odnosi się to szczególnie do ptaków, które mogą przemieszczać się ze szczególną łatwością i pojawiać się w miejscach całkowicie przypadkowych. Obserwacje prowadzone odpowiednio długo, z czasem muszą doprowadzić do odnotowania gatunków rzadkich nawet w miejscach zupełnie dla nich nieodpowiednich (niespodziewanych). Oczywiście jest, że nie może to prowadzić do jakichkolwiek wniosków.

W przypadku czajek obserwowanych w rejonie turbin 38-45 nie ma potrzeby podejmowania żadnych dodatkowych środków minimalizujących czy zapobiegawczych. Warto zwrócić uwagę, że ptaki te nie są narażone na kolizje, ponieważ unikają one turbin utrzymując od nich bezpieczny dystans.

Jedynym oddziaływaniem, jakiego można się spodziewać w odniesieniu do omawianego zgromadzenia czajek będzie zaprzestanie przez nie użytkowania analizowanego terenu. Biorąc pod uwagę, że stanowi on tylko niewielki odsetek identycznych w swym charakterze pól w rejonie Rościszewa, a czajki korzystały z nich jedynie okazjonalnie i przez krótki okres, nie będzie to w żadnym razie stratą dotkliwą dla czajek.

Zarówno literatura, jak i własne dane autorów z monitoringów powykonawczych wskazują, że przelotne czajki dość swobodnie korzystają ze środowiska gromadząc się w odległości kilkuset metrów od działających turbin, ich zgrupowania są tam często trwałe, a ptaki nie wykazują jakichkolwiek objawów zaniepokojenia i funkcjonują normalnie.

2.4. Wyjaśnienia dotyczące korytarza przelotów bocianów białych z gniazda w miejscowości Rzeszotary Gortaty na żerowiska zlokalizowane na łąkach między miejscowościami Rościszewo i Rzeszotary Pszczele

Podczas całego okresu monitoringu ornitologicznego terenu przewidzianego pod lokalizację elektrowni wiatrowych w gminie Rościszewo nigdy nie obserwowano przelotów bocianów białych *Ciconia ciconia* między miejscowością Rzeszotary-Gortaty a łąkami wskazywanymi w Wezwaniu jako ważne żerowisko bocianów. Szczegółowe wyniki obserwacji ornitologicznych – kierunki przelotów, zostały przedstawione w załączniku do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, przedstawiającego wyniki z rocznego monitoringu ornitologiczne terenu przewidzianego pod lokalizację Farmy Wiatrowej w gminie Rościszewo, a także w przekazanych uzupełnieniach do raportu (Załącznik nr 6 do Raportu i Aneks nr I i II).

Wydaje się prawdopodobne, że ptaki pochodzące z tej miejscowości żerują na południowy wschód od planowanej farmy wiatrowej, a położone tam tereny wilgotne z fragmentami łąk całkowicie zaspokajają ich zapotrzebowanie na pokarm.

Prawie wszystkie loty bocianów w rejonie przedmiotowych łąk między Rościszewem a Rzeszotarami, w tym zwłaszcza loty przebiegające na wyższych pułapach, obserwowane były po północnej stronie punktu obserwacyjnego nr 8.